

Verslag van de behandeling van de Erfgoedwet in de Tweede Kamer

Met op de publieke tribune ongeveer vijftig mensen van verschillende organisaties uit de erfgoedsector en in de plenaire zaal de fractiespecialisten van de Tweede Kamerpartijen (minus de PVV en GroenLinks) begon laat in de middag van 2 juni 2015 de behandeling van de Erfgoedwet. Op hoog niveau ging de Tweede Kamer met minister Jet Bussemaker (PvdA) van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de gehele reikwijdte van de Erfgoedwet in debat. Een aantal onderwerpen, zoals interieurs, mobiel erfgoed en de zorgvuldige afstoting van cultuurgoederen, werd door nagenoeg alle Kamerleden behandeld.

Carla Dik-Faber (ChristenUnie) trapte het debat af met een vertelling over Koning Willem II. In het midden van de 19^e eeuw zette de koning zich als een erfgoedzorger *avant la lettre* in voor de verdedigingswallen en stadspoorten die hun nut hadden verloren en gesloopt werden. "Nu hebben veel steden daar spijt van. Steden die ze alsnog lieten staan, zijn daar blij mee. [...] Niet voor niets, zou ik zeggen, is recent weer gebleken dat de steden waarin mensen het liefst wonen die steden zijn die echt werk hebben gemaakt van de bewaring van hun verleden."

Net als mevrouw Dik-Faber begon elke volksvertegenwoordiger zijn of haar inbreng met een beschouwing op de rol van cultureel erfgoed in onze hedendaagse samenleving. Ondanks accentverschillen werd kamerbreed de waarde van cultureel erfgoed onderschreven. Mona Keijzer (CDA) bracht de identiteitsvormende rol van erfgoed naar voren, terwijl Michiel van Veen (VVD) de nadruk legde op de belangrijke economische functie die erfgoed als vastgoed en toerisme heeft in ons land. Daarnaast werd er door verschillende Kamerleden gerefereerd aan enkele bekende incidenten rond cultureel erfgoed in de afgelopen jaren, zoals de voorgenomen verkoop van de museale objecten in bijvoorbeeld Hilversum, Gouda en onlangs in Rotterdam.

Tijdens het verloop van de behandeling werd duidelijk dat de fractiespecialisten achter de grote lijnen het wetsvoorstel staan, maar op een aantal onderwerpen aanpassingen wensen. De VVD heeft in deze wensen de rechten van de eigenaars

van cultureel erfgoed voorop staan. Waarbij zij van mening zijn dat het private belang te allen tijde prevaleert boven het publieke belang. Alexander Pechtold (D66) benadrukte daarentegen de publieke waarde die cultureel erfgoed heeft. Hij stelde dat de eigenaar eerder een beheerder is die een cultuurgoed na verloop van tijd overdraagt aan een volgende generatie. Ook in de mate van regelgeving rond de zorgvuldige afstoting van cultuurgoederen stonden beide heren tegenover elkaar.

Interieurs en ensembles vormde een belangrijk onderwerp tijdens het debat. De minister erkent het belang van waardevolle interieurs en denkt mee over de beste bescherming voor dit type erfgoed. Er moet een goed evenwicht zijn tussen het gebruik van interieurs en de bescherming ervan, bijvoorbeeld van voormalige kerken, waarbij de bescherming het gebruik niet onnodig belemmert. Er komt een register van de belangrijkste interieurenssembles. De minister noemde de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed als degene die deze lijst kan opstellen. Ze bracht daarnaast het programma Interieurs van de Rijksdienst onder de aandacht van de Kamerleden. Dit programma wordt in samenspraak met het veld uitgevoerd.

Het erfgoed op de weg, rail, in de lucht en met name op het water had de bijzondere aandacht van de Tweede Kamer. Zoals de minister sprak "als ik goed naar de Kamer luister, is er vooral de zorg dat mobiel erfgoed in particuliere handen naar het buitenland verdwijnt [...] Ik snap die zorg." Enerzijds wil de minister het mobiele erfgoed behouden, maar anderzijds de mogelijkheden van de eigenaar ook niet te veel inperken. "We willen dus zo veel mogelijk beschermen waar het moet en tegelijkertijd ruimte geven waar het kan. [...] De sector geeft aan grote behoefte te hebben aan een lijst met toonbeelden van mobiel erfgoed die een representatief beeld schetsen van de sector mobiel erfgoed. Die lijst wordt opgebouwd uit objecten die samen een doorsnede vormen van het totale waardevolle mobiele erfgoed dat particulieren en organisaties in Nederland willen behouden. Ik onderschrijf die behoefte en wil mij daarvoor inzetten." Daarnaast gaf de minister aan bereid te zijn interdepartementaal knelpunten met regelgeving in kaart te brengen voor eigenaren van mobiel erfgoed.

Minister Bussemaker reageerde op een amendement van mevrouw Keijzer over de instandhoudingsplicht. "In het verleden heeft de wetgever dit nooit gewild, omdat het een te vergaande inbreuk op het eigendomsrecht zou zijn. Het zou

alleen kunnen als er voldoende financiële middelen tegenover staan. Dat geld was er niet. De situatie is nu veranderd, want de restauratieachterstand is teruggedrongen van 40% tot beneden de 10%. Er is een dekkend stelsel voor financiële tegemoetkoming. Bovendien is er jurisprudentie, die nagenoeg neerkomt op een instandhoudingsplicht. Gezien de veranderde situatie acht ik een wettelijke instandhoudingsplicht dus nu wel aanvaardbaar.”

Voor amateurarcheologen en detector-amateurs overweegt de minister een vrijstelling van de nieuwe certificatieplicht in de archeologie, zoals mevrouw Keijzer verzocht. De minister gaf de heer Pechtold de toezegging dat er een inventarisatie komt van de gevolgen van bezuinigingen voor de erfgoedsector. Deze volgt bij de begrotingsbehandeling.

De minister reageert zo snel mogelijk per brief op ingediende amendementen. Om de minister de mogelijkheid te geven dit zorgvuldig te doen, is de stemming van de Erfgoedwet in de Tweede Kamer uitgesteld tot waarschijnlijk dinsdag 16 juni 2015.

Het [verslag van de plenaire vergadering](#) is op de website van de Tweede Kamer te lezen.